

from the broad masses of specialists and from the ruling bureaucracy. According to the second one, the intelligentsia is considered as a mass social and professional stratum, the main criterion for belonging to which is the occupation of professional intellectual work. Most researchers consider the intelligentsia from a sociological perspective. This concept significantly reduces the level of subjectivism in determining the criteria for belonging to the category of intelligentsia.

Most definitions of the term «intelligentsia» are based on the category of «intellectual work», which is characteristic of this social group of society. According to a great number of researchers, the main criterion for belonging to the intelligentsia is the nature of work. However, the occupation of intellectual work is characteristic not only of the intelligentsia, but also of employees. Solving the issue of distinguishing these social groups of society, researchers made attempts to find professional features in the very nature of knowledge work, as a result of which the question of its criteria arose.

The authors of sociological works in relation to socialist society consider the concept of «employees» more broadly than «intellectuals», understanding by it people who are engaged not in physical, but in mental work, and are in the service of state organizations and institutions, as well as in the apparatus of public organizations. If the social boundaries of these two strata of society coincide, the intelligentsia acts as a kind of «top level» of employees. Thus, «employees», in the narrow sense of the word, are layers of people who are engaged in intellectual work, which remains minus the intelligentsia. This term is most often used in this sense. The differences between intellectuals and employees are determined by their level of qualification. Employees, unlike the intelligentsia, are engaged in less qualified intellectual work, which is less creative in nature. This type of work, according to some researchers, does not require long-term special training and special secondary education.

Thus, the educational qualification and qualification level become decisive, which is reflected in the definitions of the concept of «intelligentsia» that appear in the scientific literature. In the scientific works of historians, this approach has often been criticized, since it does not allow us to clearly distinguish the intelligentsia from employees.

Originality. The new definition of the concept «engineering and technical intelligentsia» was offered.

Conclusion. So, as a definition of engineering and technical intelligentsia, we offer the following: engineering and technical intelligentsia is a social and professional group engaged in qualified intellectual work in technical management, operation and scientific and technical preparation of production in the field of material production, which requires higher or secondary technical education.

Key words: engineer, intelligentsia, scientific and technical training, skilled mental work, professional groups, specialist, socio-professional group

Одержано редакцією 22.03.2021
Прийнято до публікації 29.06.2021

УДК 930,1 (477) «2014/2020»
DOI: 10.31651/2076-5908-2021-1-34-42

СТРИЛЕЦЬ Василь Васильович,
доктор історичних наук, професор
професор кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук
Національного університету
бізнесу і природокористування
України
Orcid ID: 0000-0001-7790-5789
e-mail: striletsv22@gmail.com

ВІДОБРАЖЕННЯ РОСІЙСЬКОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ В ОНЛАЙН-ЕНЦИКЛОПЕДІЇ «ВІКІПЕДІЯ»

У статті розглядається відображення російської збройної агресії проти України в різних мовних розділах загальнодоступної вільної багатомовної онлайн-енциклопедії «Вікіпедія». Історіографічний аналіз цієї тематики, що включає анексію Криму Російською Федерацією та війну на сході України, поєднано з медіазнавчим дослідженням впливу політичних та ідеологічних чинників на зміст відповідних статей «Вікіпедії».

Ключові слова: онлайн-енциклопедія «Вікіпедія», Євромайдан, проросійські протести в Україні, сепаратистські виступи в Україні, окупація Криму, війна на Донбасі, російська збройна агресія проти України.

Постановка проблеми. Історична тематика в загальнодоступній вільній багатомовній онлайн-енциклопедії «Вікіпедія» заслуговує не лише історіографічного аналізу з огляду на специфіку функціонування цього нового інформаційно-комунікаційного і суспільного феномену. Значний науковий інтерес становить також вплив на зміст історичних статей у «Вікіпедії» різноманітних політичних та ідеологічних чинників у тих чи інших країнах чи групах країн, об'єднаних за мовною ознакою. У запропонованому дослідженні «Вікіпедія» розглядання не лише як онлайн-енциклопедія, але й, певною мірою, як прояв так званих нових медіа.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі є досить обмеженим коло праць, які стосуються окресленої комплексної проблеми. До них належать дослідження О. Чиркова [1], Г. Де ла Калсади і А. Дехтяра [2], Ю. Козир та М. Дубініної [3], в яких висвітлюються різні аспекти інтерпретації актуальної суспільно-політичної проблематики в рамках нового інформаційно-комунікаційного і суспільного феномену, яким є «Вікіпедія». У медіазнавстві щодо запропонованої проблеми вироблено підхід, згідно з яким статті «Вікіпедії» поділяються на відносно стабільні і контроверсійні (тобто такі, які зазнали істотного ідеологічного впливу) в залежності від кількості їх редагувань. Варто враховувати й кількість джерел, залучених до підготовки розміщених у «Вікіпедії» статей, оскільки ця кількість корелюється з мірою суспільної зацікавленості відповідною проблематикою.

Мета статті полягає не лише в аналізі досить широкого спектру уявлень про російську збройну агресію проти України, що триває й понині, в різних мовних розділах «Вікіпедії», але й у відображенні міри впливу на ці уявлення різноманітних ідеологічних чинників.

Виклад основного матеріалу. Тематика російської збройної агресії проти України (що здійснювалася і здійснюється через окупацію та анексію Криму Російською Федерацією та війну на сході України) досить широко представлена в низці мовних розділів «Вікіпедії». Статті під назвами «Російсько-українська війна», «Російська збройна агресія проти України» чи зі схожими назвами є в 20 мовних розділах цієї інтернет-енциклопедії.

У статті українського мовного розділу під назвою «Російсько-українська війна» (1289 редагувань з червня 2014 р., понад 250 джерел), зазначається, що ця війна (або російська збройна агресія проти України) є «прямим та опосередкованим застосуванням збройної сили Російською Федерацією проти суверенітету та територіальної цілісності України». Складовими (етапами) російської збройної агресії проти України, що розпочалася 2014 р., стали захоплення Криму Росією в лютому-березні 2014 р. та війна на сході України (на Донбасі), що розпочалася у квітні 2014 р. Наголошується, що 27 січня 2015 р. Верховна Рада України визнала Російську Федерацію агресором [4].

Найбільша за кількістю редагувань та залучених джерел стаття під назвою «Російсько-українська війна» (5990 редагувань з березня 2014 р, майже 650 джерел) міститься в англійському мовному розділі. Зазначається, що ця війна є тривалим конфліктом між Росією та Україною, який почався в лютому 2014 р. У статті детально описується анексія Криму та війна між українським урядом і підтриманими Росією сепаратистськими збройними формуваннями самопроголошених «ДНР» та «ЛНР». У статті не ставиться під сумнів приналежність Україні окупованих територій Криму та Донбасу. Уточнюється, що в теперішній час 7 відсотків території України окуповані Російською Федерацією [5].

Значну кількість редагувань містить також нідерландський мовний розділ «Вікіпедії», який трактує російсько-українську війну дещо ширше. У відповідній статті (245 редагувань з березня 2014 р, 30 джерел) зазначено, що ця війна є серією військових дій, що розпочалися в лютому 2014 р. і включають окупацію Криму, війну на сході України та відповідні заходи в інших місцях. Стверджується, що військовий конфлікт на сході України ще більше погіршив відносини між Росією та Заходом, які вже різко охололи в результаті анексії Криму. Захід звинувачує Росію в підтримці повстанців як фінансово, так й у військовому відношенні, тоді як Росія вважає Захід відповідальним за те, що конфлікт вийшов з-під контролю, – йдеться в статті [6].

Подібну оцінку спостерігаємо у відповідних статтях арабського (108 редагувань з березня 2014 р., 65 джерел) [7], італійського (88 редагувань із серпня 2020 р., 110 джерел)

[8], португальського (90 редагувань з березня 2014 р., 86 джерел) [9], іспанського (21 редагування з березня 2014 р., 14 джерел) [10], перського (67 редагувань з березня 2014 р., 72 джерела) [11] та норвежського (13 редагувань із січня 2020 р., 4 джерела) [12] мовних розділів «Вікіпедії».

У статті румунського мовного розділу під назвою «Російська військова інтервенція в Україну» (112 редагувань з березня 2014 р., 95 джерел) наголошується, що втручання російської армії в Україну розпочалося в лютому 2014 р. після проєвропейської Української революції, коли російський спецназ без знаків розрізнення розпочав брати під свій контроль Кримський півострів [13]. У відповідній статті польського мовного розділу (45 редагувань з березня 2014 р., 9 джерел) російська військова агресія проти України визначається як агресія у формі гібридної війни, що розпочалася в лютому 2014 р. Елементами збройної агресії Росії проти України теж названо російське військове втручання в Крим і його анексія та війну на Донбасі [14].

Свою особливість мають статті з подібною назвою у білоруському, вірменському та грузинському мовних розділах, в яких йде мова лише про російське військове втручання в Крим. Так, у статті білоруського мовного розділу під назвою «Російська інтервенція в Україну (2014)» (34 редагування з квітня 2014 р., 15 джерел) зазначається, що військова інтервенція Російської Федерації, що розпочалася 20 лютого 2014 р., мала на меті встановлення контролю над Автономною Республікою Крим та Севастополем. Зазначається, що російська влада мотивувала необхідність військового втручання в Україну захистом етнічних росіян в Криму від «українських екстремістів», які прийшли до влади в Україна в результаті Євромайдану [15]. Про роль Росії у війні на Донбасі у статті не згадується. У статті вірменського мовного розділу (23 редагування з жовтня 2017 р., понад 100 джерел) йдеться про «взяття під контроль» російськими військовими Криму. Згадується, що пізніше проросійські виступи на Донбасі переросли у збройний конфлікт між «проросійськими сепаратистами» та українським урядом. Про роль Росії у війні на Донбасі теж не згадується [16]. Стаття грузинського мовного розділу під назвою «Російське військове втручання в Україну 2014-2016» (13 редагувань з березня 2014 р., 3 джерела) містить одне речення і теж стосується лише окупації Криму [17].

Статті під назвою «Кримська криза» є в 28 мовних розділах «Вікіпедії». Як частину російської збройної агресії проти України визначає «Кримську кризу» український мовний розділ. У відповідній статті (758 редагувань з лютого 2014 р., 159 джерел) йдеться про захоплення й окупації Росією Автономної Республіки Крим і Севастополя та поширення на цих територіях російських військово-політичних, адміністративних, економічних і соціальних порядків [18].

В італійському мовному розділі (153 редагування з лютого 2014 р. у відповідній статті, 159 джерел) кримську кризу 2014 р. визначено як політичну, що виникла в населеному в основному етнічними росіянами Криму, і яка призвела до відокремлення останнього від України після проросійських виступів і військової інтервенції Росії [19]. Згідно з відповідною статтею румунського мовного розділу (153 редагування з лютого 2014 р., 59 джерел) фактором, що зумовив кримську кризу, стало скасування закону про мови з регіональним статусом (Закону України «Про засади державної мовної політики» 2012 р.), в результаті чого кілька мов, що використовуються в Україні, зокрема румунська, були вилучені з офіційного вжитку. Сторонами протистояння стали з одного боку російськомовна частина населення, що не сприйняла політичні зміни в Україні після Євромайдану і прагнула до приєднання Криму до Росії, а з другого боку – та частина українців та кримських татар, які підтримали Євромайдан. Ця стаття містить гіперпосилання на вищезгадану основну статтю «Російська військова інтервенція в Україну» [20].

Статті під назвами «Війна на сході України», «Війна на Донбасі», «Війна в Україні з 2014 року» існують у 52 мовних розділах «Вікіпедії». В українському мовному розділі у відповідній статті (2645 редагувань з квітня 2014 р., 250 джерел) зазначається, що війна на сході України або війна на Донбасі – це збройний конфлікт, що розпочали у квітні 2014 р. російські загоны на території українського Донбасу після анексії Росією Криму,

проросійських виступів в Україні і проголошення сепаратистських утворень «ДНР» та «ЛНР». Цей міжнародний за своїм характером конфлікт став продовженням агресії Росії проти України [21].

У відповідній статті англійського мовного розділу (6451 редагування з квітня 2014 р., 712 джерел) війну на Донбасі визначено як частину української кризи та російсько-української війни. Зазначається, що підтримані Росією антиурядові протести в Донецькій та Луганській областях, що відбулися після анексії Криму, і які стали частиною ширшої хвилі проросійських протестів на південному сході України, переросли у збройний конфлікт між сепаратистськими силами самопроголошених «ДНР» і «ЛНР» та українською владою. Хоча початкові акції протесту були переважно проявами невдоволення новим проєвропейським українським урядом, Росія скористалася ними для початку скоординованої політичної та військової кампанії проти України. Російські громадяни очолювали сепаратистський рух з квітня по серпень 2014 р. З травня 2014 р. Росія застосувала «гібридний підхід», застосовуючи комбінацію дезінформації, направляючи нерегулярні збройні формування та регулярні війська та озброєння з метою дестабілізації українського Донбасу. Стверджується, з посиланням на українські джерела, що в розпал конфлікту влітку 2014 р. російські збройні формування становили від 15 до 80 відсотків учасників бойових дій [22].

Тотожну оцінку війни на сході України та ролі в ній Росії (включно з вищенаведеною тезою про 15 – 80 відсотків) спостерігаємо у відповідних статтях корейського (283 редагувань з жовтня 2014 р., понад 600 джерел) [23], арабського (97 редагувань з вересня 2014 р., 6 джерел) [24], івритського (18 редагувань з жовтня 2019 р., 22 джерела) [25] та грецького (16 джерел з лютого 2015 р., 20 джерел) [26] мовних розділів «Вікіпедії».

Німецький мовний розділ «Вікіпедії» містить велику статтю під назвою «Війна в Україні з 2014 року» (4417 редагувань з березня 2014 р., 885 джерел), в якій війну в Україні визначено як конфлікт, що триває з лютого 2014 р. між ополченнями за підтримки російських регулярних військ та українськими військами і добровольчими формуваннями [27].

У російському мовному розділі існує стаття під назвою «Збройний конфлікт на сході України» (8248 редагувань з квітня 2014 р., 420 джерел), в якій стверджується, що бойові дії в цьому регіоні ведуться між збройними силами та іншими силовими структурами України, а також низкою нерегулярних добровольчих воєнізованих формувань, з одного боку, і збройними формуваннями повстанців (в основному – прибічників невизнаних «ДНР» і «ЛНР») – з іншого. Зазначається, що згідно з твердженнями України та міжнародних організацій, у конфлікті на боці повстанців беруть участь і російські війська, хоча сама Росія відкидає ці звинувачення [28].

У польському мовному розділі (619 редагувань з 2014 р. у відповідній статті, майже 500 джерел) війна на Донбасі визначається як збройний конфлікт між проросійськими сепаратистами за підтримки Росії та силами, вірними законній владі України. Водночас Росія звинувачується у веденні проти України інформаційної війни, що включає відповідну пропаганду й дезінформацію, та культурно-історичної війни. Згадується, що в січні 2015 р. парламент України визнав Росію агресором, а сепаратистські «республіки» – терористичними організаціями [29].

Завуальовано згадується роль Росії у війні на сході України у французькому мовному розділі «Вікіпедії». Так, у статті про війну на Донбасі (1580 редагувань з квітня 2014 р., понад 470 джерел) стверджується, що ця війна є збройним конфліктом на сході України, що розпочався 2014 р. в умовах кризи в Україні [30]. У статті під назвою «Українська криза» (245 редагувань з травня 2014 р., 100 джерел) сказано, що у відповідь на Євромайдан Крим проголосив свою незалежність і приєднався до Росії, при чому активна роль Росії у цих процесах не висвітлюється. Подібна до кримської ситуація на сході України призвели до війни на Донбасі, а Росія отримала звинувачення у військовій підтримці повстанців шляхом ведення там гібридної війни, – йдеться в статті [31]. У спорідненій статті «Відносини між Росією та Україною» цього ж мовного розділу (174 редагування з січня 2013 р., 48 джерел) стверджується, що відносини між Україною і Росією були досить напруженими з 2014 р., наблизившись до «стану війни» через кримську кризу, в результаті

якої Крим та Севастополь були приєднані з допомогою збройного втручання. Зазначається, що в рамках української кризи Росія підозрюється у втручанні шляхом гібридної війни у події на Донбасі [32].

У статті іспанського мовного розділу під назвою «Війна на Донбасі» (1427 редагувань з квітня 2014 р., майже 500 джерел) теж йде мова про збройний конфлікт між сепаратистами та урядом України. Стверджується, що в початковий період війни (до серпня 2014 р.) російські громадяни становили значну частину керівництва сепаратистських утворень, а російські військові складають від 10 до 80 відсотків від загальної кількості членів збройних формувань сепаратистів [33]. У відповідній статті чеського мовного розділу (1182 редагування з червня 2014 р., 650 джерел) зазначається, що війна на сході України – це назва збройного конфлікту в українській частині Донбасу між українською армією та добровольчими збройними формуваннями, з одного боку, та проросійськими сепаратистами – з другого. Згідно з позицією НАТО та низки спостерігачів сепаратисти підтримувались або підтримуються безпосередньо російськими військами, що заперечує російський уряд [34].

Війна на сході України у фінському мовному розділі (810 редагувань з квітня 2014 р. у відповідній статті, 167 джерел) визначено як збройне протистояння між українським урядом та підтриманими Росією сепаратистами. Однією з причин конфлікту названо скасування мовного закону 2012 р. (Закону України «Про засади державної мовної політики») Стверджується, що на думку деяких експертів конфлікт з 2015 р. можна вважати замороженим [35]. У відповідній статті шведського мовного розділу (579 редагувань з березня 2014 р., 260 джерел) зазначається, що після того як Росія скористалася ситуацією та анексувала Крим, у двох східних областях України розпочалися бої. Етнічні росіяни взяли під контроль частину регіону та проголосили «ДНР» і «ЛНР». Влітку українська армія та добровольчі підрозділи повернули собі частину району, тоді як сепаратисти за широкої підтримки Росії закріпили контроль над територією навколо міст Донецька і Луганська та на схід від них. Зараз бойові дії сповільнилися, тому конфлікт по суті стає замороженим [36].

У статті італійського мовного розділу під назвою «Війна на Донбасі» (539 редагувань з квітня 2014 р., 50 джерел) стверджується, що Росія постачала сепаратистам зброю включно з броньованою технікою і танками, а значна кількість російських росіських громадян та військовослужбовців брали участь у війні як «добровольці», що керівництво «ДНР» і «ЛНР» ніколи не заперечували [37]. У португальському мовному розділі війну на сході України названо громадянською війною (507 редагувань з березня 2014 р. у статті з відповідною назвою, 251 джерело). Зазначається, що це – збройний конфлікт між сепаратистськими силами самопроголошених «ДНР» і «ЛНР» та урядом України, який ще називають війною в Україні або війною на Донбасі. Водночас стверджується, як і в згаданій статті іспанського мовного розділу, що сепаратистами керують в основному громадяни Росії, а російські військові становлять від 10 до 50 відсотків збройних формувань сепаратистів [38].

Стаття сербського мовного розділу під назвою «Війна на сході України» (361 джерело з травня 2014 р., 78 джерел) називає основною причиною конфлікту повалення в результаті Євромайдану президента В. Януковича та прихід до влади прозахідних політиків на чолі з П. Порошенком та А. Яценюком [39].

Війну на сході України у білоруському мовному розділі (67 редагувань з липня 2014 р. у відповідній статті, 45 джерел) названо продовженням російського вторгнення в Крим. На сході України війна розпочалася з проникнення диверсійних підрозділів російської армії, захоплення адміністративних будівель в Донецькій, Луганській та Харківській областях, та супроводжувалася перекиданням десятків тисяч російських військовослужбовців до кордону з Україною під виглядом навчань. Причинами війни названо успішне захоплення для Росії захоплення Криму та прохання колишнього президента України В. Януковича до президента Росії В. Путіна використати збройні сили Російської Федерації для «захисту населення України», хоча спостерігачі ООН, які працювали в регіоні, зазначили у своєму звіті відсутність загрози для росіян в Україні та послідовне розпалювання ненависті російською пропагандою [40].

Висновки. Таким чином, тематика російської військової агресії проти України досить широко представлена у «Вікіпедії». У переважній більшості статей складовими російської збройної агресії проти України визначається захоплення Криму Росією в лютому-березні 2014 р. та війна на сході України (на Донбасі), що розпочалася у квітні 2014 р. Станом на грудень 2020 р. статті під назвами «Російсько-українська війна», «Російська збройна агресія проти України», чи зі схожими назвами є в 20 мовних розділах цієї інтернет-енциклопедії. Статті під назвою «Кримська криза» є в 28 мовних розділах «Вікіпедії», а статті під назвами «Війна на сході України», «Війна на Донбасі», «Війна в Україні з 2014 року» існують у 52 мовних розділах «Вікіпедії». Найбільшу кількість редагувань та найбільший об'єм залучених джерел, що засвідчує ступінь суспільної уваги та міру впливу ідейно-політичних чинників на зміст статей про російську збройну агресію проти України, мають статті розміщені в англійському, німецькому та українському мовних розділах «Вікіпедії». Зазначені статті загалом позбавлені відповідних російських пропагандистських наративів, зокрема про «громадянську війну в Україні». Лише у статті португальського мовному розділі війну на Донбасі названо громадянською війною на сході України, але й у ній згадується істотна роль Росії в цій війні. Автори великої статті у російському мовному розділі «Вікіпедії» намагаються поєднати об'єктивну оцінку війни з російською офіційною точкою зору.

Трансформовані через «Вікіпедію» знання про російську збройну агресію проти України стають вагомим ідейно-політичним фактором. Як українській науковій спільноті, так і відповідним владним структурам варто звертати увагу на питання висвітлення зазначеної тематики в інших мовних розділах «Вікіпедії», враховуючи факт істотного впливу останньої на формування громадської думки в багатьох зарубіжних країнах, та впливу цієї думки на вироблення офіційної політики урядових кіл відповідних країн щодо України.

Список використаної літератури

1. Чирков О. Роль Вікіпедії в інформаційному просторі українства / О. Чирков // Українознавчий альманах. – 2013. – Вип. 11. – С. 128-131.
2. De la Calzada, G., Dekhtyar A. On measuring the quality of Wikipedia articles / De la Calzada, Alex Dekhtyar // WICOW '10: Proceedings of the 4th workshop on Information credibility April 2010 Pages 11-18 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://doi.org/10.1145/1772938.1772943>. – Дата перегляду: 15.12.2020.
3. Дубініна М., Козир Ю. Вікіпедія в інформаційному протистоянні України та Росії / Ю. Козир, М. Дубініна // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. – 2017. – Вип. 42. – С. 307-314.
4. Російсько-українська війна (з 2014) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Російсько-українська_війна_\(з_2014\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Російсько-українська_війна_(з_2014)). – Дата перегляду: 15.12.2020.
5. Russo-Ukrainian War [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/Russo-Ukrainian_War. – Дата перегляду: 15.12.2020.
6. Russisch-Oekraïense oorlog [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://nl.wikipedia.org/wiki/Russisch-Oekraïense_oorlog. – Дата перегляду: 15.12.2020.
7. التدخل العسكري الروسي في أوكرانيا [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://ar.wikipedia.org/wiki/التدخل_العسكري_الروسي_في_أوكرانيا. – Дата перегляду: 15.12.2020.
8. Guerra russo-ucraina [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://it.wikipedia.org/wiki/Guerra_russo-ucraina. – Дата перегляду: 15.12.2020.
9. Intervenção militar da Rússia na Ucrânia (2014–presente) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: [https://pt.wikipedia.org/wiki/Intervenção_militar_da_Rússia_na_Ucrânia_\(2014–presente\)](https://pt.wikipedia.org/wiki/Intervenção_militar_da_Rússia_na_Ucrânia_(2014–presente)). – Дата перегляду: 15.12.2020.
10. Intervención rusa en Ucrania de 2014 [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://es.wikipedia.org/wiki/Intervención_rusa_en_Ucrania_de_2014. – Дата перегляду: 15.12.2020.
11. مداخلته نظامي روسيه در اوکراین [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://fa.wikipedia.org/wiki/مداخلته_نظامي_روسيه_در_اوکراین. – Дата перегляду: 15.12.2020.
12. Den russisk-ukrainske krig [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://no.wikipedia.org/wiki/Den_russisk-ukrainske_krig. – Дата перегляду: 15.12.2020.
13. Intervenția armată rusă în Ucraina [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://ro.wikipedia.org/wiki/Intervenția_armată_rusă_în_Ucraina. – Дата перегляду: 15.12.2020.

14. Rosyjska agresja militarna na Ukrainę (od 2014) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Rosyjska_agresja_militarna_na_Ukraine_\(od_2014\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Rosyjska_agresja_militarna_na_Ukraine_(od_2014)). – Дата перегляду: 15.12.2020.
15. Расійская інтэрвенцыя ва Украіну (2014) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: [https://be.wikipedia.org/wiki/Расійская_інтэрвенцыя_ва_Украіну_\(2014\)](https://be.wikipedia.org/wiki/Расійская_інтэрвенцыя_ва_Украіну_(2014)). – Дата перегляду: 15.12.2020.
16. Ռուսական ռազմական ներխուժումն Ուկրաինա (2014-ից մինչև այժմ) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: [https://hy.wikipedia.org/wiki/Ռուսական_ռազմական_ներխուժումն_Ուկրաինա_\(2014-ից_մինչև_այժմ\)](https://hy.wikipedia.org/wiki/Ռուսական_ռազմական_ներխուժումն_Ուկրաինա_(2014-ից_մինչև_այժմ)). – Дата перегляду: 15.12.2020.
17. රුස ජන සාධන ජනරණ ජනරණ 2014-2016 [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://ka.wikipedia.org/w/index.php?title=රුස_ජන_සාධන_ජනරණ_ජනරණ_2014-2016. – Дата перегляду: 15.12.2020.
18. Кримська криза (з 2014) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Кримська_криза_\(з_2014\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Кримська_криза_(з_2014)). – Дата перегляду: 15.12.2020.
19. Crisi della Crimea del 2014 [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://it.wikipedia.org/wiki/Crisi_della_Crimea_del_2014. – Дата перегляду: 15.12.2020.
20. Criza din Crimeea din 2014 [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://ro.wikipedia.org/wiki/Criza_din_Crimea_din_2014. – Дата перегляду: 15.12.2020.
21. Війна на сході України [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Війна_на_сході_України. – Дата перегляду: 15.12.2020.
22. War in Donbass [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://en.wikipedia.org/wiki/War_in_Donbass. – Дата перегляду: 15.12.2020.
23. 돈바스 전쟁 [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://ko.wikipedia.org/wiki/돈바스_전쟁. – Дата перегляду: 15.12.2020.
24. الحرب في دونباس [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://ar.wikipedia.org/wiki/الحرب_في_دونباس. – Дата перегляду: 15.12.2020.
25. המלחמה בדונבאס [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://he.wikipedia.org/wiki/המלחמה_בדונבאס. – Дата перегляду: 15.12.2020.
26. Πόλεμος στο Ντονμπάς [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://el.wikipedia.org/wiki/Πόλεμος_στο_Ντονμπάς. – Дата перегляду: 15.12.2020.
27. Krieg in der Ukraine seit 2014 [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://de.wikipedia.org/wiki/Krieg_in_der_Ukraine_seit_2014. – Дата перегляду: 15.12.2020.
28. Вооружённый конфликт на востоке Украины [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Вооружённый_конфликт_на_востоке_Украины. – Дата перегляду: 15.12.2020.
29. Wojna w Donbasie [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojna_w_Donbasie. – Дата перегляду: 15.12.2020.
30. Guerre du Donbass [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://fr.wikipedia.org/wiki/Guerre_du_Donbass. – Дата перегляду: 15.12.2020.
31. Crise ukrainienne [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://fr.wikipedia.org/wiki/Crise_ukrainienne. – Дата перегляду: 15.12.2020.
32. Relations entre la Russie et Ukraine [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://fr.wikipedia.org/wiki/Relations_entre_la_Russie_et_l%27Ukraine. – Дата перегляду: 15.12.2020.
33. Guerra del Donbás [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://es.wikipedia.org/wiki/Guerra_del_Donbás. – Дата перегляду: 15.12.2020.
34. Válka na východní Ukrajině [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://cs.wikipedia.org/wiki/Válka_na_východní_Ukrajině. – Дата перегляду: 15.12.2020.
35. Itä Ukrainan sota [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://fi.wikipedia.org/wiki/Itä-Ukrainan_sota. – Дата перегляду: 15.12.2020.
36. Kriget i Donbass [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://sv.wikipedia.org/wiki/Kriget_i_Donbass. – Дата перегляду: 15.12.2020.
37. Guerra del Donbass [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://it.wikipedia.org/wiki/Guerra_del_Donbass. – Дата перегляду: 15.12.2020.
38. Guerra Civil no Leste da Ucrânia [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://pt.wikipedia.org/wiki/Guerra_Civil_no_Leste_da_Ucrânia. – Дата перегляду: 15.12.2020.
39. Рат на истоку Украјине [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://sr.wikipedia.org/wiki/Рат_на_истоку_Украјине. – Дата перегляду: 15.12.2020.
40. Вайна на ўсходзе Украіны [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: https://be.wikipedia.org/wiki/Вайна_на_ўсходзе_Украіны. – Дата перегляду: 15.12.2020.

References

1. Chyrkov, O. (2013). The role of Wikipedia in the Ukrainian information space. *Ukrainian Study Miscellany*, 11, 128-131 (in Ukr.)
2. De la Calzada, G., & Dekhtyar, A. (2010, April). On measuring the quality of Wikipedia articles. *WICOW'10: Proceedings of the 4th workshop on Information credibility*, 11-18. Retrieved from <https://doi.org/10.1145/1772938.1772943>.
3. Dubinina, M., & Kozyr, Yu. (2017). Wikipedia in the information confrontation between Ukraine and Russia. *Bulletin of Lviv University. Series: Journalizm*, 42, 307-314. (in Ukr.)
4. Russo-Ukrainian War (15.12.2020). Retrieved from [https://uk.wikipedia.org/wiki/Російсько-українська_війна_\(з_2014\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Російсько-українська_війна_(з_2014)) (in Ukr.)
5. Russo-Ukrainian War (15.12.2020). Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Russo-Ukrainian_War.
6. Russo-Ukrainian War (15.12.2020). Retrieved from https://nl.wikipedia.org/wiki/Russisch-Oekraïense_oorlog (in Dutch).
7. Russian military intervention in Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://ar.wikipedia.org/wiki/التدخل_العسكري_الروسي_في_أوكرانيا (in Arabic).
8. Russo-Ukrainian War (15.12.2020). Retrieved from https://it.wikipedia.org/wiki/Guerra_russo-ucraina (in Italian).
9. Russian military intervention in Ukraine (15.12.2020). Retrieved from [https://pt.wikipedia.org/wiki/Intervenção_militar_da_Rússia_na_Ucrânia_\(2014–presente\)](https://pt.wikipedia.org/wiki/Intervenção_militar_da_Rússia_na_Ucrânia_(2014–presente)) (in Portug.).
10. Russian military intervention in Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://es.wikipedia.org/wiki/Intervención_rusa_en_Ucrania_de_2014. (in Spanish).
11. Russian military intervention in Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://fa.wikipedia.org/wiki/مداخله_نظامي_روس_به_در_اوکراین (in Persian).
12. Russo-Ukrainian War (15.12.2020). Retrieved from https://no.wikipedia.org/wiki/Den_russisk-ukrainske_krig (in Norweg.).
13. Russian military intervention in Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://ro.wikipedia.org/wiki/Intervenția_armată_rusă_în_Ucraina (in Roman.).
14. Russian military aggression against Ukraine (since 2014) (15.12.2020). Retrieved from [https://pl.wikipedia.org/wiki/Rosyjska_agresja_militarna_na_Ukrainę_\(od_2014\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Rosyjska_agresja_militarna_na_Ukrainę_(od_2014)) (in Polish).
15. Russian intervention in Ukraine (2014) (15.12.2020). Retrieved from [https://be.wikipedia.org/wiki/Расійская_інтэрвенцыя_ва_Украіну_\(2014\)](https://be.wikipedia.org/wiki/Расійская_інтэрвенцыя_ва_Украіну_(2014)) (in Belor.).
16. Russian military invasion of Ukraine (from 2014 to the present) (15.12.2020). Retrieved from [https://hy.wikipedia.org/wiki/Ռուսական_նազմական_ներխուժումն_Ուկրաինա_\(2014-ից_մինչև_այժմ](https://hy.wikipedia.org/wiki/Ռուսական_նազմական_ներխուժումն_Ուկրաինա_(2014-ից_մինչև_այժմ) (in Armen.).
17. Russian military intervention in Ukraine 2014-2016 (15.12.2020). Retrieved from https://ka.wikipedia.org/w/index.php?title=რუსის_სამხედრო_ბრძოლა_2014-2016 (in Georg.).
18. Crimean crisis (15.12.2020). Retrieved from [https://uk.wikipedia.org/wiki/Кримська_криза_\(з_2014\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Кримська_криза_(з_2014)) (in Ukr.).
19. Crimean crisis of 2014 (15.12.2020). Retrieved from https://it.wikipedia.org/wiki/Crisi_della_Crimea_del_2014 (in Italian).
20. Crimean crisis of 2014 (15.12.2020). Retrieved from https://ro.wikipedia.org/wiki/Criza_din_Crimea_din_2014 (in Roman.).
21. The war in eastern Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/Війна_на_сході_України (in Ukr.).
22. The war in Donbass (15.12.2020). Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/War_in_Donbass (in Engl.).
23. The war in Donbass (15.12.2020). Retrieved from https://ko.wikipedia.org/wiki/돈바스_전쟁 (in Korean).
24. The war in Donbass (15.12.2020). Retrieved from https://ar.wikipedia.org/wiki/الحرب_في_دونباس (in Arabic).
25. The war in Donbass (15.12.2020). Retrieved from https://he.wikipedia.org/wiki/המלחמה_בדונבאס (in Hebrew).
26. The war in Donbass (15.12.2020). Retrieved from https://el.wikipedia.org/wiki/Πόλεμος_στο_Ντονμπάς (in Greek).
27. The war in Ukraine since 2014 (15.12.2020). Retrieved from https://de.wikipedia.org/wiki/Krieg_in_der_Ukraine_seit_2014 (in German).
28. Armed conflict in eastern Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://ru.wikipedia.org/wiki/Вооружённый_конфликт_на_востоке_Украины (in Russ.).
29. The war in Donbass (15.12.2020). Retrieved from https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojna_w_Donbasie (in Polish).
30. The war in Donbass (15.12.2020). Retrieved from https://fr.wikipedia.org/wiki/Guerre_du_Donbass (in French).

31. Ukrainian crisis (15.12.2020). Retrieved from https://fr.wikipedia.org/wiki/Crise_ukrainienne (in French).
32. Relations between Russia and Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://fr.wikipedia.org/wiki/Relations_entre_la_Russie_et_l%27Ukraine (in French).
33. The war in Donbass (15.12.2020). Retrieved from https://es.wikipedia.org/wiki/Guerra_del_Donbás (in Spanish).
34. The war in eastern Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://cs.wikipedia.org/wiki/Válka_na_východní_Ukrajíně (in Czech).
35. The war in eastern Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://fi.wikipedia.org/wiki/Itä-Ukrainan_sota (in Finnish).
36. The war in Donbass (15.12.2020). Retrieved from https://sv.wikipedia.org/wiki/Kriget_i_Donbass (in Swed.).
37. The war in Donbass (15.12.2020). Retrieved from https://it.wikipedia.org/wiki/Guerra_del_Donbass (in Italian).
38. The Civil War in eastern Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://pt.wikipedia.org/wiki/Guerra_Civil_no_Leste_da_Ucrânia (in Portug.).
39. The war in eastern Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://sr.wikipedia.org/wiki/Rat_na_istoku_Ukrajine (in Serb.).
40. The war in eastern Ukraine (15.12.2020). Retrieved from https://be.wikipedia.org/wiki/Вайна_на_ўсходзе_Украіны (Belor.).

STRILETS VasyI, Doctor of Historical Sciences, Professor Professor of the Department of International Relations and social sciences National University of Life and Environmental Sciences nature management of Ukraine,
e-mail: striletsv22@gmail.com

REFLECTION OF RUSSIAN ARMED AGGRESSION AGAINST UKRAINE IN THE ONLINE ENCYCLOPEDIA «WIKIPEDIA»

Abstract. Introduction. *Historical topics in the publicly available free multilingual online encyclopedia «Wikipedia» deserve not only a historiographical analysis given the specifics of this new information, communication and social phenomenon's functioning. The influence of various political and ideological factors in certain countries or language-based groups of countries on the content of historical articles in «Wikipedia» is also of great scientific interest. In the proposed study, Wikipedia is considered not only as an online encyclopedia, but also, to some extent, as a manifestation of the so-called new media. The purpose of the article is not only to analyze a fairly wide range of ideas about the Russian continued armed aggression against Ukraine in various language sections of Wikipedia, but also to reflect the extent to which these ideas are influenced by various ideological factors.*

Results. *In the scientific literature there is a rather limited range of works that relate to the outlined complex problem. Media studies has developed an approach to the proposed problem, according to which Wikipedia articles are divided into relatively stable and controversial (ie, those that have undergone significant ideological influence) depending on the number of edits. The number of sources involved in the preparation of Wikipedia articles should also be taken into account, as this number correlates with the degree of public interest in the relevant issues.*

The subject of Russian military aggression against Ukraine is widely represented in Wikipedia. Articles published in the English, German and Ukrainian language sections of Wikipedia have the largest number of edits and the largest volume of sources involved, indicating the degree of public attention and the degree of influence of ideological and political factors on the content of articles on Russian armed aggression against Ukraine. These articles are generally devoid of relevant Russian propaganda narratives, in particular those concerning the «civil war in Ukraine».

Conclusion. *The knowledge about the Russian armed aggression against Ukraine transformed through Wikipedia is becoming an important ideological and political factor. Both the Ukrainian scientific community and the relevant authorities should pay attention to the coverage of this topic in other language sections of Wikipedia, given the fact of the latter's significant influence on the formation of public opinion in many foreign countries, and the impact of this opinion on official government policy of relevant countries in relation to Ukraine.*

Key words: *online encyclopedia «Wikipedia», Euromaidan, pro-Russian protests in Ukraine, separatist actions in Ukraine, occupation of Crimea, war in Donbass, Russian armed aggression against Ukraine.*

Одержано редакцією 11.05.2021
Прийнято до публікації 29.06.2021